

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

MAMA'S HELD

Een poëtisch gedicht

door

Willyiam

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2008
Nr.2970

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZES tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A2

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *MAMA'S HELD* op te voeren moet de naam van auteur *WILLYIAM* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2008/220/14
ISBN 978-90-385-10118

© 2008 Toneelfonds J. Janssens/Willyiam
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

(3 dames – 2 heren – 1 kind)

DE SOLDAAT :

ZIJN VROUW :

ZIJN ZOONTJE :

ZIJN MOEDER :

DE SCHIM : hij is tegelijkertijd generaal, kerkleider en wapenfabrikant. Hij is gekleed in een priestergewaad vol lintjes en medailles, heeft een kepie op, rookt een dikke sigaar, enz.

DE ONBEKENDE VROUW :

DECOR

Achterkant scène

Suggestie: Groot wit paneel dat muur met prikkeldraad erop voorstelt. Op deze muur kunnen diabeelden (oorlogsbeelden en achtergronden) geprojecteerd worden.

Zijkant scène

Suggesties:

- standaards met vaandels.
- patchworkdoeken van aan elkaar genaaide doeken die vlaggen van verschillende landen voorstellen.
- over de doeken of vaandels grote vlekken "bloed".
- bloedrood doek (eventueel vol rafels en afgescheurde lappen die vlaggen voorstellen)

VOORWOORD

Dit stuk is ontstaan uit vele mijmeringen bij een aantal liedjes (waaronder sommige van Leonard Cohen, Kate Bush en Rikkert Zuidervelt), mijmeringen die over de nog steeds aanvaarde en zelfs hooggeprezen ellende en waanzin, veroorzaakt door nationalisme, patrotisme en militarisme gaan.

In dit toneelstukje dat een poëtische collage, een dramaturgisch gedicht wil zijn, moeten tekst, toneel, bewegingstheater, beeld en muziek een eenheid vormen, waarbij geen een illustratie van een ander medium mag worden.

- ♪ **Sorry, Heer (Rikkert Zuiderveld)(2'18)**
- 👁 **Spot van bovenuit op soldaat. Belichting sterkst op het gezicht**

Als het liedje begint, schuifelt de soldaat naar voren.

Ingetogen spel; geen uitdrukkelijke gebaren.

*De andere spelers staan in het duister.
Vanaf "De mensen maken handen tot geweren" : strijklicht over de andere spelers op de achtergrond.*

Het spotlicht deemstert weg. Ook het spotlicht op de soldaat vaagt heel langzaam uit; zijn verongelijkt kijkende gezicht blijft het langst belicht.

(De soldaat zegt de eerste zin, daarna herhalen de andere deze zin en dragen alle acteurs het gedicht voor op verschillende manieren en door elkaar pratend, fluisterend, schreeuwend, scanderend, enz.)

BEDVERHAAL VOOR SOLDATEN

Waar gaan alle soldaatjes heen
als ze uit de mouwen
van de generaal zijn geschud ?

Waar gaan al die kleine dappere
soldaatjes heen? Naar de speeltuin
van eer gaan ze.

Daar mogen ze moeten spelen zolang
er geweren en kanonnen zijn.

Daar spelen ze goeden en slechteriken.

En als ze doodop zijn,
dan mogen ze gaan slapen
zolang ze maar willen.

De generaal zelf dekt hen toe
met een mooie vlag en leest
hen voor uit het grote Heldenboek.

De generaal houdt van zijn soldaatjes.

De generaal is een zorgzame moeder.

- ♪ "Army Dreamers" (Kate Bush)
- 👁️ Warm licht?
- 🎭 Beelden van linies, fronten, gevangenenkampen en opleidingscentra

(De spelers of een apart groepje dansers voeren een dans uit, waaraan de soldaat passief deelneemt?)

(De dansers zachte kledij in pastelkleuren laten dragen maar wel schminken met felle, agressieve kleuren - cfr. krijgsmaskers ?)

(De dans kan allerlei associaties opwekken (bv. schoonheid tegenover gruwelijkheid - tederheid tegenover wreedheid - medelijden tegenover onverschilligheid - kameraadschap tegenover lafheid, enz.)

(De spelers zingen of scanderen donker en monotoon de woorden "Mama's hero" mee met de mannelijke zangstem.)

(Dans met de vlag, die ze op het laatste over de soldaat draperen (effect opgebaard lichaam).

(Allen zetten zich in een halve kring rond de soldaat en zingen een wiegeliedje. (Heel geschikt is bv. "Slaap, kindje, slaap" door de associatie van soldaten en schapen).

(Op de laatste tonen die ze steeds stiller en monotoner zingen, trekken ze zich terug naar de achtergrond, terwijl het licht wegebt.)

- ☞ **Alleen spot op de gesneuvelde; koud en bleek licht.**
Tijdens de scène : verandering belichting ?
  - ofwel blijft het koud : vervreemdingseffect.
  - ofwel wordt het warm : sfeerversterkend.

(De soldaat heeft de vlag onderwijl herschikt alsof hij onder een deken ligt.)

(Hij speelt de jongen van vroeger; hij schrikt uit een boze droom wakker.)

SOLDAAT : Mama ! Mama !

MOEDER : *(komt uit de duisternis tevoorschijn; sust hem)* Wat is er, jongen ?

SOLDAAT : Ik heb heel raar gedroomd, mama.

MOEDER : Het is wel goed, jongen. Stil nu maar.

SOLDAAT : Ik droomde

dat het oorlog was, mama,
 en dat ik soldaat was.

Ik stond helemaal alleen op een veld
 en overal ratelden mitrailleurs
 en overal dreunden kanonnen.

Granaten spatten open,
 kogels floten schrill om mijn oren.

Maar opeens werd het doodstil.

Een akelige dodenstilte, mama.

Ik hoorde zelfs geen enkele vogel meer fluiten.

Ik keek rond mij.

De bomen leken op verkoolde geraamtes,

het gras was zwart als de kaft

van een ouderwetse bijbel

en boven mij hing de hemel

als een deksel van lood.

Maar weet je

wat het allerverschrikkelijkste was, mama ?

MOEDER : Nee, jongen.